

"חוק ומשפט": רציונל ונושאי התכנית

רציונל

תכנית "חוק ומשפט" מאפשרת לתלמידים לבחון סוגיות ודילמות משמעותיות מחיי היומיום שלהם, כמו הטלת חרם או ריב על מגרש בית הספר, באמצעות משפטים מבוזרים, בדומה לנעשה בבית משפט. במהלך התכנית, התלמידים נחשפים לנושאים מגוונים באמצעות כתבות עיתונות, קטעים מסרטונים ועוד, דנים בהיבטים שונים של דילמה כלשהי ומנהלים סביבה משפט, כאשר לכל אחת ואחד תפקיד בו: עורך דין, עד או שופט. במסגרת התכנית יוצאו התלמידים לסיור מודרך בבית המשפט.

מטרות

- **פיתוח חשיבה לוגית:** בניית טיעונים לוגיים, הוכחתם או סתירתם ועוד;
- **פיתוח יכולת רטורית בסגנון דיבייט:** עמידה מול קהל, הצגת עמדות, העלאת טיעונים בעד/נגד ועוד;
- **פיתוח חשיבה ביקורתית:** ניסוח רעיונות, שאילת שאלות, הצעת פתרונות ועוד;
- **חיזוק עבודת צוות:** שיתוף פעולה בקבוצה, תקשורת בין אישית ועוד;
- **ביסוס ערכים:** כבוד הדדי, סובלנות, הקשבה, איפוק ועוד;
- **העשרת ידע:** בתחומי האזרחות, החוק, האקטואליה ועוד.

מבנה התכנית

תכנית שנתית

שכבות גיל

כיתות ה'-ו'

נושאי לימוד

- **מהו חוק?**
בעלי התפקידים באולם המשפט, משפט אזרחי ומשפט פלילי, סדר התנהלות משפט פלילי, כללי העמדה לדין
- **קטינים והחוק**
מהו קטין? מהן זכויותיו וחובותיו של קטין שחשוד בביצוע עבירה? עדות של קטין, ענישת קטינים
- **אלימות והחוק**
עבירות תקיפה/השחתת רכוש/גניבה/שוד ופריצה, מהי הגנה עצמית? מהן מגבלותיה?
- **החוק בתקשורת**
שפה משפטית בכתבות עיתונות, החוק בסרטים לעומת המציאות
- **החוק בישראל ובעולם**
ביטויי תרבות והיסטוריה של מדינות בשיטות המשפט שלהן

אופי הפעילות

- התלמידים נחשפים בקצרה לנושא משפטי כלשהו באמצעות כתבות, קטעי סרטונים ועוד.
- לאחר מכן, הם מתכוננים למשפט מבוי, סביב נושא משמעותי מחיי היומיום שלהם.
- כל התלמידים לוקחים חלק במשפט, כאשר לכל אחד תפקיד משלו: שופט, עורך דין או עד.
- התלמידים כותבים את תפקידיהם ומבצעים את המשפט לגמרי בכוחות עצמם, כאשר המדריך/ה משמשת כמנחה בלבד.
- במהלך התכנית, התלמידים יבצעו מספר משפטים מבוימים.
- במהלך התכנית, התלמידים ייצאו לסיוור מודרך בבית משפט, במהלכו ייצפו במשפט אמיתי ויראו את מערכת הצדק הישראלית בפעולה.

יוזמות נוספות

- **משפט וסביבה:**
משפט מבוי בפני קהל מגוון, למשל, הורים או מבקרים נוספים, בעקבות חקר מעמיק ועצמאי של התלמידים בנושא כלשהו.
רעיונות לנושאים: זיהום אוויר, זיהום מים, קרינה סולרית, ניסויים בבעלי חיים ועוד.
- **זהירות בדרכים:**
לימוד החוקים הרלוונטיים לתלמידי משמרות הזה"ב וביצוע משפט מבוי בכיתה.
- **פאנל בית ספרי בנושא קטינים וחוק:**
פאנל מרתק בהשתתפות נציגי משטרה, גורמי סעד, עורכי דין ועוד, בו יספרו לתלמידים על עבודתם עם קטינים עבריינים או נפגעי עבירות.